

De 4 afprøvninger

Hele Landet ApS

Gudrunsvvej 78,
8220 Gellerup
CVR: 38801252

Helelandet.dk
[Facebook](#)
[Instagram](#)

Evaluering som baggrund for byudviklingsstrategi

Leverance 2 - De 4 afprøvninger er udarbejdet af Hele Landet - Sociale Arkitekter i samarbejde med Odder Kommune. Foruden Odder Kommune, har Odder Bymidteforum bidraget gennem dialogskabende aktiviteter med input og holdninger til byens udvikling.

Hold øje med det røde ikon, det markerer vores anbefalinger til det videre arbejde.

**Hele
Landet**

Sociale
Arkitekter

Leverance 1

”Det fælles fundament”

Indeholder de indledende analyser af byen og bymidten set fra hhv. en fysisk, en organisatorisk og en social vinkel, samt beskrivelse af de valgte nedslagspunkter; Det Rustikke miljø ved banegården, Det Raffinerede miljø omkring torvet, det Rekreative miljø omkring åen og endelig det Robuste miljø ved Kvickly.

Leverance 2

”De fire afprøvninger”

Indeholder beskrivelser af de enkelte afprøvninger, resultatet af evalueringene samlet og hver for sig samt vores anbefalinger til åbningstræk og nye afprøvninger. Desuden indeholder Leverance 2 evalueringer af metoden ”Strategisk aktionsplanlægning” og den samarbejdsproces, den er blevet anvendt i.

Leverance 3

”Strategisk udviklingsplan for Odder bymidte”

Indeholder essensen af hæfte 1 og 2 samt anbefalinger til, hvordan byaktørerne bedst kan organisere sig i fremtiden og hvordan de fremover kan bruge strategisk aktionsplanlægning i deres udviklingsprojekter.

Indhold

Indledning	04
Strategisk aktionsplanlægning	06
Hvorfor Strategisk aktionsplanlægning?	08
Vision, mål og principper	12
Strategisk elementer	14
Hovedgreb	16
Nedslagspunkter og afprøvninger	18
Evalueringemetoder	24
Folkeparken ved rådhuset	26
Kvalitet på Torvet	30
Vi Mødes Under Uret på banegården	36
Legevand ved åen	40
Procesevaluering	44
Evaluering af samarbejdet	50
Evaluering af kommunikationen	52
Evaluering af resultaterne	54
Anbefalinger til åbningstræk og ny afprøvning	56

Hele Landet – Sociale Arkitekter er i samarbejde med Odder Kommune, Bymidteforum og byens øvrige aktører i gang med at udarbejde en strategisk udviklingsplan for Odder bymidte. En strategi, der skal være handlingsrettet og let at bruge for de mange forskellige aktører i og omkring bymidten. Samtidig skal strategien også skabe sammenhæng og kobling til eksisterende strategier, planer, ideoplæg og dagsordener i byen.

I arbejdet med den strategiske udviklingsplan anvender vi Strategisk aktionsplanlægning som metode til at skabe sammenhæng mellem langsigtede strategier og konkrete handlinger. Metoden har tre trin:

1. Det fælles fundament

Udvikling af en overordnet vision, nogle hovedmålsætninger og grundprincipper for udviklingen af bymidten. Sociale, organisatoriske og fysiske analyser som grundlag for et samlet hovedgreb for udviklingen af bymidten. Prioritering af nedslagspunkter for afprøvning af fysiske, sociale og organisatoriske pilotprojekter.

2. Udvikling og afprøvning af pilotprojekter

Med afsæt i Det fælles fundament udvikles en række konkrete, strategiske pilotprojekter, der skal afprøve elementerne i det fælles fundament i en konkret form. Pilotprojekterne kan have form af eksperimenterende events eller fysiske projekter, begge former har til formål at undersøge potentialer i forhold til bymidtens udvikling og derigennem opnå viden og nye indsigter i, hvad der fungerer som udviklingsdrivere i Odder.

3. Test og evaluering af pilotprojekter

Gennem test og løbende evaluering af de forskellige pilotprojekter, får vi vigtige indikationer på hvad der virker / ikke virker ift. vision og mål, og vi får et godt erfaringsgrundlag for at justere og præcisere principper og hovedgreb for byens udvikling.

I Odder har formålet med afprøvningsne af de strategiske pilotprojekter været at teste om nye tilbud, forbindelser og strukturer kan skabe ændrede bevægelsesmønstre og påvirke oplevelsen og anvendelsen af bymidten i positiv retning. Samtidig har vi gennem de konkrete midlertidige projekter fået byens aktører bredt i tale og skabt dialog om bymidtens udviklingsmuligheder.

De konkrete afprøvninger er:

- Folkeparken ved Rådhuset
- Legevand ved Åen
- Kvalitet på Torvet
- Vi mødes under uret ved Banegården

I det følgende beskriver vi, hvorfor og hvordan vi har anvendt Strategisk aktionsplanlægning i Odder, hvordan det er gået med de fire afprøvninger og den samarbejdsproces, der har været omkring afprøvningsne. Sidst i hæftet kommer vi med anbefalinger til åbningstræk og nye afprøvninger.

God læselyst

Lone Landmand

VINHUSET KVIST OG VITUS
Creating Traditions

Strategisk aktionsplanlægning

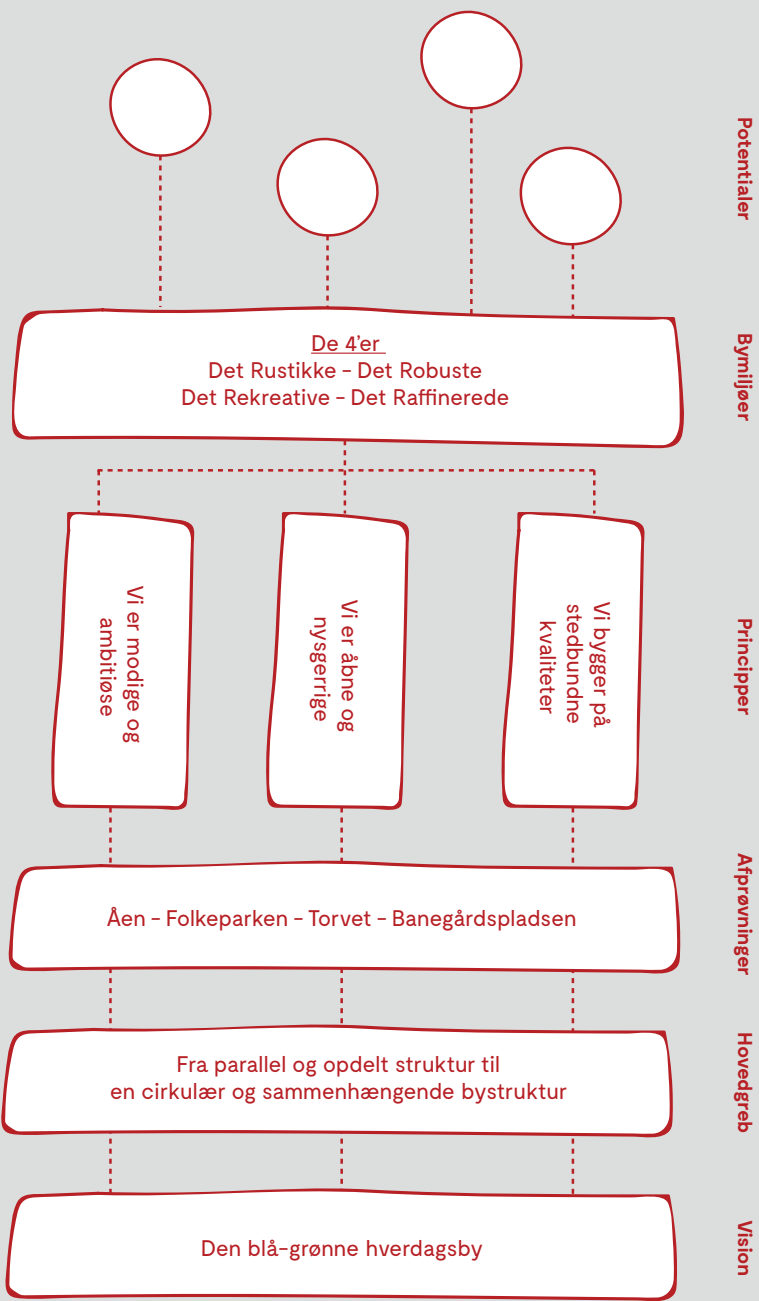
”Vi tror, strategisk aktionsplanlægning virker, fordi vi her kobler den abstrakte, visionære fremtid, med den konkrete, praktiske nutid. Herved forbedres chancerne for at de langsigtede, strategiske planer, som kommunerne laver, rent faktisk understøtter en ønsket udvikling og bruges i praksis”

Hvorfor Strategisk aktionsplanlægning?

Hvorfor Strategisk aktionsplanlægning

I mange danske kommuner står der planer på hylderne og samler støv, selvom mange af planerne faktisk er gode nok. Men det kan være svært at komme fra de overordnede visioner og strategier til de konkrete handlinger og daglig praksis, der har det med at blive mere kortsigtet. Derfor ser vi ofte, at strategier og planer fastholdes på møder og strategiseminarer og på de store byplan tegninger, mens byens forskellige aktører fortsætter med at handle i overensstemmelse med det, der i øjeblikket giver bedst mening for dem – hver især. Samtidig mødes politikerne af udfordringer og muligheder, som skal gribes her og nu, og her kan de langsigtede planer komme på tværs. I vores optik er der brug for begge dele – både den langsigtede visionære og strategiske planlægning og at kunne gribe og handle på de muligheder og udfordringer, der hele tiden opstår. Men der skal være tæt og meningsfuld sammenhæng og balance mellem de lange linjer og de kortsigtede handlinger, og det kan vi bruge strategisk aktionsplanlægning til.

Hvad er aktionsplanlægning

Hensigten bag ”Strategisk aktionsplanlægning” er, at vi ved at koble et abstrakt fremtidsperspektiv med et konkret nutidsperspektiv, kan lykkes med en strategi, der er langsigtet, målrettet og visionær og samtidig også er synlig, konkret, afprøvende og handlende.

I praksis betyder det, at vi tidligt i processen skitserer en arbejdsvision, nogle målsætninger og principper samt et hovedgreb for byens udvikling. Samtidig identificerer vi en række potentielle afprøvninger, der prioriteres og udvikles gennem de udvalgte grundprincipper for bymidtens udvikling. Principperne beskriver forskellige tilgange til at skabe en mere attraktiv bymidte og by generelt.

Afprøvningsplanen etableres på udvalgte steder i bymidten, hvor de afprøves og evalueres i forhold til vision, mål og hovedgreb. Herefter justeres alle elementer i strategien, inden de samles i en strategisk udviklingsplan. Afprøvningsplanen gør samtidig den fysiske udvikling og implementering synlig og mærkbar for byens aktører og skaber en bred dialog om byens muligheder og begrænsninger.

Metoden tager udgangspunkt i byrumseksperimenter som vi blandt andet kender fra Aarhus festuge. Gennem flere sæsoner har man brugt Aarhus Festuge til at teste forskellige byrumsindretninger, og både der og andre steder har Institut for X og andre etableret midlertidige byrum og vist, hvordan man herigennem kan skabe liv i byen og dialog med byens brugere om, hvordan byen skal indrettes.

I Aktionsplanlægningen anvender vi de fysiske afprøvninger i en strategisk sammenhæng, og går metodisk til værks med systematiske evalueringer af de forskellige afprøvninger, så erfaringer herfra kan bruges direkte ind i formuleringen af den strategiske udviklingsplan.

Hvordan gik det i Odder bymidte

Overordnet set har metoden med fysiske og eventbaserede afprøvninger fungeret rigtig godt i Odder.

Det har været en udfordring at samarbejde mellem byens aktører, Odder Kommune og os som rådgivere har været presset på både tid og ressourcer, hvilket har betydet at processen ikke har været så samskabende, som den var tænkt. Samtidig har flere af byens aktører givet udtryk for, at det netop var den koncentrerede proces og de synlige resultater, der har gjort dette projekt anderledes og spændende at deltage i.

En anden udfordring er at fastholde det strategiske sigte med afprøvningsplanen. Dette kan let drukne i ønsket om at lykkes og skabe umiddelbar succes, jf. det kortsigtede perspektiv, vi nævnte indledningsvist.

I afsnittet Procesevaluering, beskriver vi processen og det, vi har lært af den nærmere.

Vision, målsætninger og principper

Odder er en grøn og levende hverdagsby, med et varieret handels- og kulturliv, der er samlet i en tæt bymidte, med et cirkulært flow, der leder brugerne naturligt fra det ene tilbud til det andet. Byen drives af en engageret og virkelysten befolkning og en kommunal forvaltning, der støtter aktivt op om initiativer, der kommer fra byens forskellige aktører.

Visionen for Odder bymidte

Strategiske elementer

Med afsæt i de indledende analyser og som grundlag for gennemførelsen af afprøvningserne, formulerede vi ved projektets start en arbejdsvision, nogle hovedmålsætninger og grundprincipper samt et bud på et hovedgreb for, hvordan Odder bymidte skal udvikle sig i fremtiden (herefter kaldet grundelementer). På baggrund af afprøvningserne har vi på evalueringsworkshops sammen med Bymidteforum og Odder Kommune genbesøgt disse grundelementer for udviklingsplanen og fået input til forbedringer og justeringer.

Skitserne til grundelementerne beskrives kort herunder sammen med de input, vi har fra evalueringsworkshoppen:

Vision for Odder bymidte

Odder er en grøn og levende hverdagsby med et varieret handels- og kulturliv. Byens tilbud er samlet i en tæt bymidte med et cirkulært flow, der leder brugerne naturligt fra det ene tilbud til det andet. Byen drives af en engageret og virkelystet befolkning og en kommunal forvaltning, der støtter aktivt op om initiativer, der kommer fra byens forskellige aktører.

Input fra evalueringsworkshoppen

Indholdet i visionen for Odder bymidte er det rigtige, men den er for lang og for svær at kommunikerer. Visionen kan fx deles op i fire punkter udfra de fire korte udsagn, der tager udgangspunkt i de 4XR - de fire bymiljøer. De fleste byer kan læne sig op ad positivladede slogans eller visioner. Vi skal beskrive det, der er særligt for Odder. De 3 principper er lette at huske, det kan vi læne os op ad. Hverdagsbyen og det levende fællesskab er de vigtigste elementer i visionen.

Det er byaktørerne i Odder der er bymidtens værter og ambassadører og dermed dem, der skal tage teten i forhold til at skabe en godt indtryk af byen udadtil, samt give gode oplevelser for byens gæster .

Overordnede mål med byudviklingsstrategien

1. I 2025 er der 25.000+ indbyggere i Odder Kommune.
2. Odder bymidte har en differentieret indbyggersammensætning.
3. Odder har en velfungerende bymidte, der opleves som attraktiv, funktionel og sammenhængende af både lokale og gæster.
4. Odder har fire midtbyområder med forskellige identiteter: Det Robuste område ved Kvickly, det Raffinerede bycentrum omkring torvet og gågaden, det Rekreative forløb omkring åen og det Rustikke miljø omkring banegården og remisen.
5. De fire bymidteområder er forankret i et stærkt værtsskab hos de aktører, der har deres virke i området.
6. De fire bymidteområder definerer bymidten og der er stærke fysiske og visuelle forbindelser mellem dem.

Input fra evalueringsworkshoppen

Der er for mange målsætninger og de har forskelligt niveau og karakter. Man skal kunne aflæse ambitionerne i de formulerede mål, og de må gerne være til at måle på.

Med afsæt i ovenstående input, foreslår vi, at vision og målsætninger slås sammen til følgende:

Vision og mål

Odder: en rigtig by - grøn, levende og for alle

Odder bymidte er kendt for sine attraktive bymiljøer med særlige stemninger, identiteter og oplevelser. Bymidten appellerer til alle - uanset køn, alder, profession eller kultur. Bymidten er et populært besøgsmaal for gæster udefra.

Odder bymidte har et attraktivt, velfungerende og varieret handelsliv med flere specialbutikker og cafeer omkring Torvet og Rosensgade. Torvet er bilfrit, og specialbutikkerne koncentrerer omkring Rosensgade og Holsteinsgade.

Torvet fungerer som byens scene og udstillingsvindue for oplandets tilbud og produkter. Torvet er ramme om tilbagevendende markedsdage, hvor virksomheder fra oplandet tilbyder deres specialprodukter.

Udviklingen af bymidten og dens tilbud er forankret i et aktivt og synligt bymidteforum, der samler byens aktører og inspirerer, engagerer og motiverer borgerne i byens udvikling.

Principperne for bymidtens udvikling er

1. Vi er modige og ambitiøse

Det betyder at:

- Vi træffer klare valg, der understøtter byen som en attraktiv blå og grøn hverdags- og handelsby og styrker den fælles fortælling
- Vi tør prioritere og satse på kvalitet i de løsninger vi vælger. Vi tager chancer og griber initiativer som afprøves og evalueres, inden de realiseres

2. Vi er åbne og nysgerrige

Det betyder at:

- Vi bygger på aktivt medborgerskab og innovative virksomheder med udgangspunkt i byens stærke andelstraditioner
- Vi praktiserer synligt værtskab i vores forskellige byrum
- Vi hjælper dem, der har ideer, de gerne vil afprøve

3. Vi bygger på stedbundne kvaliteter.

Det betyder at:

- Vi anvender vores landskabelige og bygningsmæssige arvesølv aktivt i udviklingen af bymidten
- Vi forbinder byens attraktioner og daglige liv socialt, organisatorisk og fysisk
- Vi udvikler rum til forskellige typer fællesskaber med udgangspunkt i stedets identitet og kvaliteter, der skaber anledning til besøg i bymidten.

Input fra evalueringsworkshoppen

Principperne er udtryk for et værdisæt og som sådan fungerer de godt. De er lette at huske, og gennem arbejdet med afprøvningerne er de blevet fælles eje og bredt forankret i Bymidteforum og i Odder kommune. Principperne kan benyttes som en tjekliste, når man i fremtiden udvikler nye projekter eller skal behandle forslag fra developere. Der er enighed om, at principperne kun er noget værd, hvis de bruges ærligt og aktivt i beslutningerne – fx når man skal vurdere om et projekt tager udgangspunkt i stedbundne kvaliteter og om de er modige og ambitiøse.

Principperne fastholdes i deres oprindelige form.

Foreløbigt hovedgreb

Med afsæt i visionen for Odder bymidte og de barrierer for dens virkeliggørelse, der ligger i den nuværende bystruktur, forslår vi et hovedgreb med en forholdsvis radikal omlægning af bystrukturen fra den nuværende parallelle, endimensionelle og opdelt struktur til en cirkulær og sammenhængende bystruktur, der kobler:

— Det raffinerede bymiljø

Den nuværende historiske bymidte

— Det robuste bymiljø

Handlen omkring Kvicklytorvet

— Det rustikke bymiljø

De kulturelle iværksætttermiljøer omkring banen, kirken og VitaPark

— Det rekreative bymiljø

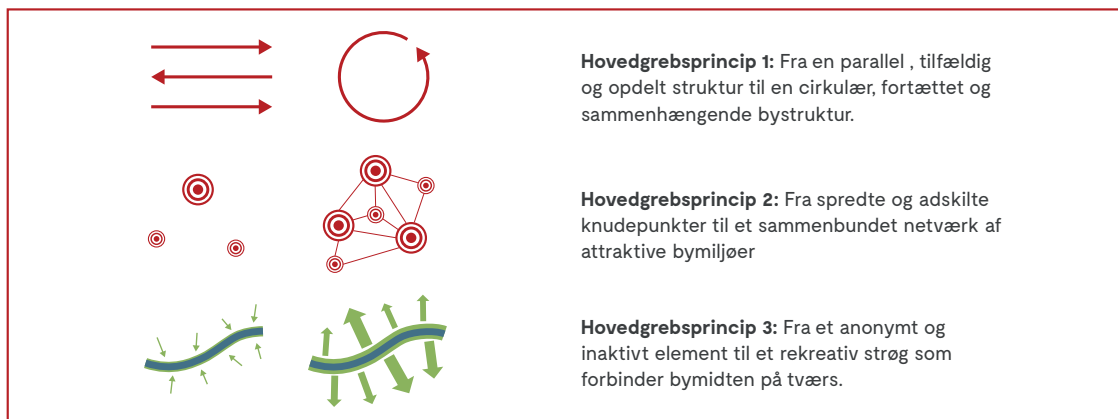
Det blå/grønne strøg langs åen

Det nye hovedgreb udvider bymidten på tværs af Rådhusgade og Banegårdsgade og skaber attraktive forbindelser mellem nuværende og nye bytilbud og -knodepunkter. Åen ligger centralt i den nye bymidtestruktur og danner med sit forløb en stærk forbindelse mellem øst og vest. Med den centrale placering kan ønsket om et grundlæggende blå/grønt præg i bymidten udfoldes optimalt, som vist på principdiagrammet.

Input fra evalueringsworkshoppen

Der er bred enighed om, at de de fire bymiljøer er bærende elementer i den strategiske udviklingsplan. Det er spændende at udvikle en lille by med et mangfoldigt udtryk. Det er vigtigt, at vi ikke spreder tiltagene på for stort et område, og at det netop er mikrobymiljøer, vi udvikler. Samtidig skal der være attraktive forbindelser og visuel kontakt mellem de forskellige miljøer, så man ledes naturligt fra det ene miljø til det andet.

Hovedgrebet fastholdes i sin oprindelige form under hensyn til ovenstående input.

Det robuste bymiljø

Det rekreative bymiljø

Det raffinerte bymiljø

Det rustikke bymiljø

Nedslagspunkter og afprøvninger

”Gennem 1:1 afprøvninger af fx. nedlæggelse og omdannelse af p-pladser, organisering af events der samler befolkningen på ny måder, eller igennem indtagelse af tomme bygninger, får borgere og politikere værdifulde erfaringer for, hvad det rent faktisk betyder for byen”

Nedslagspunkter og afprøvninger

I Odder har vi gerne villet skabe kontakt til eksisterende brugere af Odder bymidte, samtidig med at vi gerne har villet trække nye brugere til. På baggrund af vores principper om at være Åbne, Modige og Ambitiøse har et af formålene med afprøvningerne været at forstyrre og skabe debat. Det er helt afgørende at turde gå ind i problematikkerne og kommunikere med tilhængere såvel som kritikere, for kun derigennem opnår vi kontakt til den offentlige mening og kan træffe beslutninger på baggrund heraf. Det har været et mål i Odder at turde vælge til og fra og derigennem skabe unikke oplevelser og tilbud, fremfor at tilbyde lidt af det hele i alle byrum.

På de følgende sider gennemgår vi de fire afprøvninger i Odder koblet på de fire bymiljøer, vi gerne vil skabe: Det Robuste, Det Raffinerede, Det Rekreative, Det Rustikke.

Fra nedslagspunkter til mikro-bymiljøer

Med afsæt i idekataloget fra §17, stk.4 udvalget for Odder bymidte, havde Odder kommune på forhånd udpeget seks nedslagspunkter i byen, som særligt vigtige for byens udvikling. I processens indledende faser blev der prioriteret fire som egnede for strategiske afprøvninger; "4xR" strategien omkring disse nedslagspunkter har været at undersøge og teste mulighederne for at udvikle områderne til mikro-bymiljøer med hver sin særlige identitet baseret på de kvaliteter som disse byrum repræsenterer:

Det raffinerede bymiljø

Der ligger en oplagt mulighed i at udvikle den historiske bymidte omkring torvet og Rosensgade til et raffineret bymiljø, med specialbutikker, caféliv og bykulturelle oplevelser af høj kvalitet. Kodeord her er: æstetik, historie og stemninger.

Det rekreative bymiljø

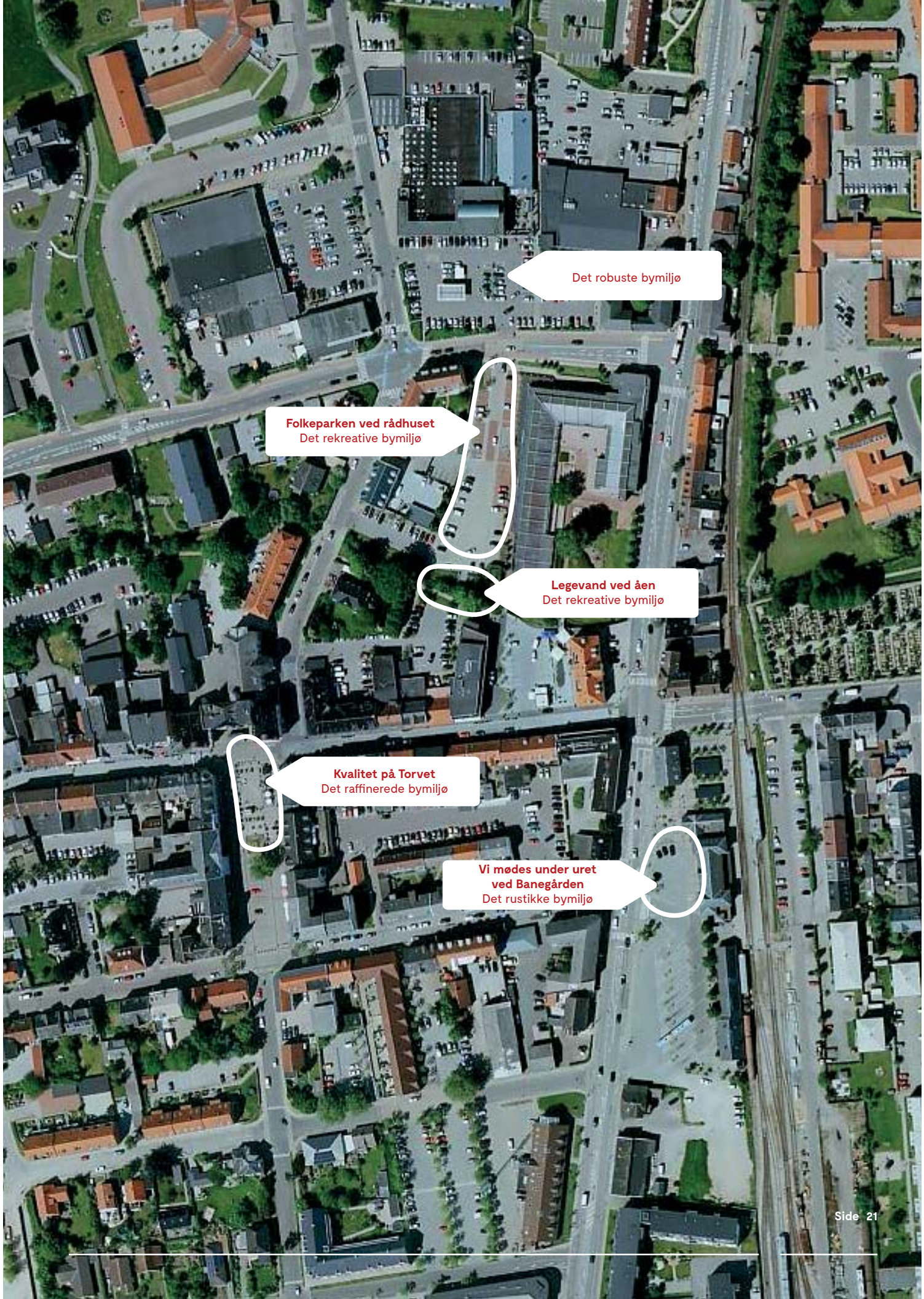
Odder Å har potentiale til at blive den blå/grønne rygrad i byen, et rekreativt strøg, som binder byens pærellelle bevægelsesstruktur sammen på tværs og samtidig forbinder bymidten med landskabet omkring byen. Kodeordene her er: bynatur, sansninger og leg.

Det robuste bymiljø

Det robuste miljø er centreret omkring landets største Kvickly og andre store dagligvarebutikker. Potentialet i det robuste miljø er det funktionelle hverdagsliv, hvor man fx. har brug for at hente børn og købe ind på kortest mulig tid. Kodeordene her er: effektivitet, dagligvarer og parkering.

Det rustikke bymiljø

Banearealerne er ankerpunktet på den østlige side af Banegårdsgade i forhold til skabe en sammenhængende, kompakt og cirkulær struktur i bymidten Samtidig rummer den gamle banegårdbygning og remise en unik mulighed for at skabe et rustikt kultur- og kunstmiljø kombineret med ungdomsboliger med inspiration fra Godbanen i Aarhus. Kodeordene i det rustikke miljø er: kreativitet, værksteder og frirum.

Det robuste bymiljø

Folkeparken ved rådhuset
Det rekreative bymiljø

Legevand ved åen
Det rekreative bymiljø

Kvalitet på Torvet
Det raffinere bymiljø

Vi mødes under uret
ved Banegården
Det rustikke bymiljø

Evalueringsdesign

For at give borgerne størst mulig adgang til at afgive deres mening omkring afprøvningsne i Odder, og skabe mest mulig kvalitet i besvarelsene, har vi udarbejdet et evalueringsdesign som opererer på en række forskellige platforme.

Vi har udviklet evalueringsdesignet fra afprøvning til afprøvning, hvilket har givet en række kontekstspecifikke besvarelser på et byrums muligheder. Isoleret set har vi fået utrolig meget indblik fra de enkelte steder, men har på grund af forskellige evalueringsformater oplevet, at effekten af afprøvningsne og borgernes anbefalinger på tværs af byrum kan være svære at sammenligne. En balance mellem dybdegående viden og sammenlignelige parametre.

Dialog og kvalitative spørgeskemaer

Der har været afholdt events i forbindelse med alle afprøvningsne, og her har vi været i dialog med deltagerne og uddelt 'kvalitative spørgeskemaer', hvor de på baggrund af oplevelsen har givet os deres anbefalinger til udviklingen i byrummet.

Fysisk afstemningsform i de respektive afprøvningsne

Igennem en stander placeret i hjertet af afprøvningsne har forbipasserende og besøgende kunne afgive deres stemme og evaluere afprøvningsne, mens de opholdt sig i dem. Metoden har været tidskrævende ift. sortering og tydning af håndskrift mv. Samtidig har den håndholdte metode givet de fleste input og skabt vigtige dialoger med borgerne. Da de enkelte afprøvningsne har været af forskellige karakter, fra fysisk omdannelse af et byrum til en række events, har abstraktionsniveauet på afstemningen varieret en del, hvilket gør det vanskeligt at sammenligne på tværs. Dette kan forbedres gennem en samlet forberedelse af evalueringerne.

Online på www.odder.dk, Facebook og udsendte spørgeskemaer

Vi har brugt denne klassiske evalueringsform for at nå ud til dem, der ikke nødvendigvis har oplevet afprøvningsne 'live' og som igennem fx. medieomtale har dannet sig en mening om afprøvningsne.

I det følgende gennemgår vi resultatet af de 4 afprøvningsne med afsæt i 'det vi ville, det vi gjorde, det vi lærte og det vi anbefaler'.

Byudviklingsstrategiens krav til afprøvningsne har været:

1. Afprøvningsne skal understøtte den overordnede vision og adressere de overordnede mål. Afprøvningsne skal anvende (nogle af) de formulerede principper for den strategiske udviklingsplan.
2. Afprøvningsne skal gøre os i stand til at "gå tilbage" og skærpe visionen, principperne og hovedgrebet.
3. Afprøvningsne skal rumme og understøtte en helhedsorienteret tilgang, hvor det organisatoriske, sociale og fysiske perspektiv kobles og vægtes ligeværdigt.

Torvet skal være ...

Giv de bynspunkter du er enig i point fra 1-3, hvor 3 er bedst, 1 ring evt. flere bynspunkter på listen.

1-3
3

... byens raffinerede "gulv", der fungerer både til hverdag og fest

3

... rammen om fælles bytraditioner (fx julemarked, byfester, folkemøder mv.)

3

... byens smukke plads, med ensartet skiltning og belysning, der passer til arkitekturen og rummet.

3

... et "katalog" i kvalitet både i indretning, materialevalg og tilbud.

2

... fleksibelt og inddelt i zoner til forskellige formål

1-3
1

... god plads til parkering

3

... varierede muligheder for **Høfdebøl**

3

... forskellige specialbutikker fremt kadebutikker (der kan placeres andre steder)

3

... gode cafeer og restauranter.

3

... forskellige rekvisitter, som de handlende kan bruge til fleksibel indretning (fx parasoller, mobile handelsboder, bystole/bænke, plantekasser mv.)

771

Der er i alt blevet besvaret 771 gange i forbindelse
med afprøvningerne på Torvet, Banegårdspladsen og
ved Folkeparken

Besvarelsen

Folkeparken ved rådhuset

Bymiljø Det Rekreative bymiljø og Det Robuste bymiljø

Tidsrum 15.09.2018 – 06.10.2018

Besvarelser 83 spørgeskema besvarelser
449 postkort med kommentarer
38 spørgeskema besvarelser fra www.odder.dk

Det ville vi

Folkeparken skal være byens centrale og rekreative åndehul. Et sted hvor det grønne og det blå smelter sammen og skaber et sammenhængende byrum, der samtidig er en vigtig forbindelse mellem det Robuste- og det Raffinerede bymiljø.

Folkeparken består af tre zoner:

- Transitzonen, som er den tværgående forbindelse mellem Kvickly-torvet og Polititorvet (her arbejdes med wayfinding, sigtelinjer og belægnings)
- Opholdszoner, som indbyder til socialt samvær, ro og fordybelse (her arbejdes med siddemuligheder, planter, træer, belysning, overdækninger mv.)
- Aktivitetszoner, som indbyder til bevægelse, leg og læring (her arbejdes med forskellige parkrekvisitter som understøtter hverdagsbrugen og et fælles værtskabet for parken og byen)

Folkeparken skal kunne anvendes af alle grupper og borgere – det er folkets park – og det skal derfor kunne danne ramme om meget forskellige aktiviteter – både tilbagevendende, sæsonprægede og enkeltstående events.

I løbet af en måned vil vi afprøve og evaluere forskellige typer af aktiviteter og events og observere parkens brug som input til den fremtidige udformning af parkeringsarealet foran Rådhuset.

Det gjorde vi

Vi byggede en folkepark som optog hele p-arealet foran rådhuset. Folkeparken indeholdt grønne lommer, små bakker og et blødt stiforløb som ledte borgere og besøgende langsomt igennem parken. En række sociale siddemøbler skabte rammer for samvær og ophold i parken. Vi afholdt en stor åbningsreception og et event – en bypicnic med varm suppe, musik og mulighed for at evaluere parken, mens borgere og besøgende sad i parken.

Vi opnåede en masse presse omkring Folkeparken og forsøgte at komme så langt ud så muligt for at få flest muligt til at bruge parken i perioden, ikke mindst for at sikre grundlag for en evaluering af afprøvningen. Det lykkedes i høj grad.

Vi har lagt en stor indsats i at genbruge mest muligt, derfor er alle træer i forbindelse med projektet købt fra et projekt Aarhus Festuge. Træerne blev efter brug i Folkeparken overflyttet til afprøvningen på Torvet hvor de i dag står og indrammer et nyt grønt byrum.

Pris for afprøvning

120.470,98 kr. Ex. moms.

Note: I prisen indgår alle udgifter til afprøvningen, herunder afvikling af events og omkostninger til evaluering. Prisen er ikke inkl. rådgivertimer fra Hele Landet eller timer brugt i regi af Odder Kommune. Prisen inkluderer honorar til underleverandør Studio Mock Up.

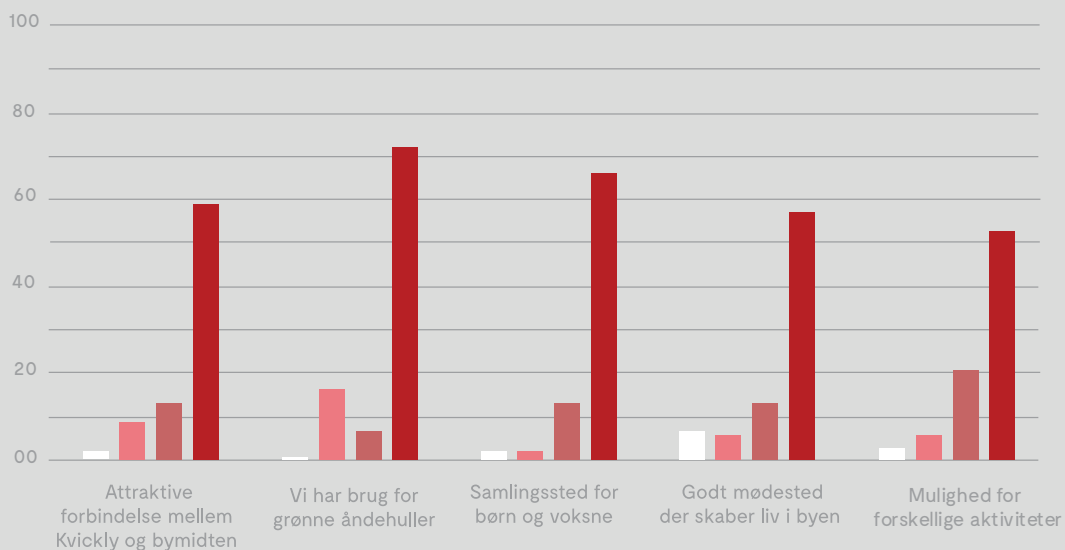
Det lærte vi

Folkeparken blev vitterligt en folkepark. Alle brugergrupper var repræsenteret i perioden afprøvningen stod på og parken var et nemt byrum at indtage for institutioner, herunder børnehaver og folkeskoler.

Der er brug for et ikke-kommercielt byrum imellem gågaden/Torvet og Kvickly. En strækning hvor borgerne i Odder kan tage

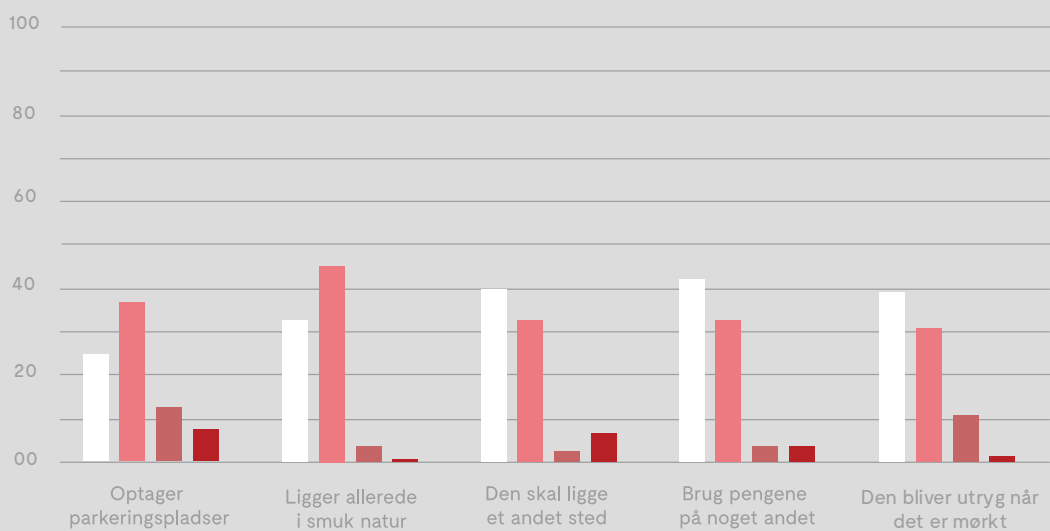
Folkeparken er en god idé fordi ...

Personlige besvarelser

Folkeparken er en dårlig idé fordi ...

Personlige besvarelser

● Blank

● Uenig

● Mindre enig

● Enig

en pause, sætte børnene fri i de grønne byrum i tryk afstand til trafik eller tage et slag bordtennis - aktiviteter, der kan gøres i sammenhæng med indkøb i Kvickly og gågaden eller et smut på 'Kommunen'.

Vi oplevede at den polariserede debat om parkering blev mere nuanceret og kom til at handle om livskvalitet og bykvalitet, ofrem for manglen på p-pladser.

De tilbagemeldinger vi har fået peger på, at der mangler et centralt grønt byrum i Odder. Funktionalitet har i høj grad overtaget hovedparten af byen, hvor æstetik og det sociale er mindre værdisat. Behovene er skiftet og det tydeliggøres i vores målinger fra parken, hvor at 71 personer ud af 83 er meget enige i at der er behov for et grønt åndehul. Den overskuelige strækning og den visuelle forbindelse imellem Kvickly og gågaden viser, hvor let strækningen er at overkomme.

A

Det anbefaler vi

— At Folkeparken etableres som en permanent forbindelse mellem det robuste miljø ved Kvickly og det raffinerede miljø på hovedgaden/Torvet.

— At Folkeparken etableres som en ikke kommerciel grøn lomme i bymidten med udfoldelsesmuligheder for børn og voksne.

— At Folkeparken etableres på parkeringsarealet ved rådhuset og strækker sig over i gårdrummet på åens østlige side, hvor der skabes en fysisk forbindelse ved Rosensgade 8.

Kvalitet på Torvet

Bymiljø	Det Raffinerede bymiljø
Tidsrum	06.10.2018 – 23.11.2018
Besvarelser	105 spørgeskema besvarelser 25 spørgeskema besvarelser fra www.odder.dk

Det ville vi

Torvet skal være byens centrale, bilfrie samlingssted – byens hjerte. Torvet skal være et fleksibelt "gulv" defineret af en række grundelementer: belægning, belysning, træer mv. samt en række mere fleksible bymøbler herunder siddemøbler, boder, planter, overdækninger mv. Centralhotellet skal spille en aktiv rolle fx. som Byens Hus. Vi skal samle nogle publikumsaktiviteter, der rammer bredt ift. målgrupper og døgnrytme. Byen skal leve også efter butikernes lukketid!

Torvet skal fungere i forskellige situationer over året – både med og uden torvehandel. Torveinventaret skal være fleksibelt og mobilt. Såvel grundelementer som bymøbler skal have en høj æstetisk og funktionel kvalitet. Torvet skal kunne anvendes af alle grupper og borgere og det skal derfor kunne danne ramme om meget forskellige aktiviteter – både tilbagevendende, sæsonprægede og enkeltstående events. Afprøvning af strategisk placering af butikker og tilbud bør afprøves. Fx. kan sandwichbutikken flyttes til Torvet. I løbet af en to måneders periode vil vi afprøve og evaluere forskellige typer af aktiviteter og events, som input til den fremtidige udformning af torvet.

Det gjorde vi

Vi transformerede Torvet fra en plads med trafik og parkering til et levende torv hvor tre afprøvninger, et madhåndværksmarked, et kunsthåndværksmarked og en Bymidtefest på Centralhotellet, testede nye bylivskvaliteter. Ved at afspærre for trafik i eventperioden,

placere mobile boder og plantekasser med store nåletræer og dermed skabe mindre rumligheder, gjorde vi torvet til et attraktivt sted at besøge og opholde sig.

Torvegruppen, som har deltaget i udviklingen af Torvet gennemførte et storstilet arrangement i Centralhotellet d. 23.11.2018 for blandt andet at marker bygningens potentiale for bylivet. Aftenen bød på en hyggelig stemning, sang og gode snakke om bymidtens udvikling. Menuen var sammensat af specialiteter fra lokale producenter.

Gennem de forskellige events byggede vi bro mellem dem og Torvet via markederne og eventen i Centralhotellet og forbandt deres kvaliteter med visionen for Torvet, nemlig at satse på de stedbundne kvaliteter og specialprodukter fremfor mainstream.

Vi etablerede et projektkontor i Centralhotellet på Torvet. Projektkontoret var rammen om utallige workshops, møder mm. Projektkontoret var også et udstillingsvindue for projektet og demonstrerede stedets potentiale og ikke mindst betydningen af at igangsætte udviklingen af Centralhotellet. Som det mest markante bygningsværk i Odder er det oplagt at koble dygtige restauratører med det smukke butiksløse i gadeplan.

Pris for afprøvning

71.193,82 kr. ex. moms.

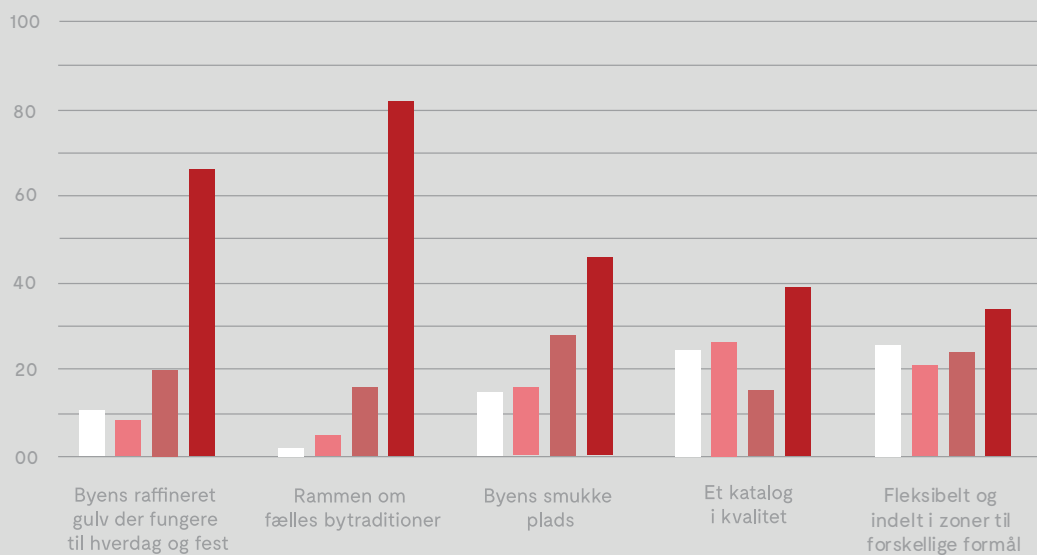
I prisen indgår alle udgifter til afprøvninger, herunder afvikling af events og omkostninger til evaluering. Prisen er ikke inkl. rådgivertimer fra Hele Landet eller timer brugt i regi af Odder Kommune. Prisen inkluderer honorar til underleverandør Studio Mock Up.

Det lærte vi

Torvet kan blive ramme om det mere raffinerede byliv i Odder. Over 500 deltog i madhåndværksmarkedet, en klar indikation af at der er et behov og et ønske om at kunne mødes med hinanden omkring kvalitetsprodukter og

Torvet skal være ...

Personlige besvarelser

Torvet skal friholdes for ...

Personlige besvarelser

● Blank   ● Uenig   ● Mindre enig   ● Enig

stemningsfulde arrangementer. Debatten om Torvets manglende kvaliteter omhandler oftest dets fysiske udformning, belysning, springvand, bænke mm. Vi har oplevet, at det lige så meget er et symptom på manglende indhold, at der ikke er opdyrket en fælles bytradition endnu og at den nuværende parkeringsløsning har skræmt aktører væk fra Torvet, eller helt har fjernet opfattelsen af Torvet som et sted, hvor man kan sidde og hvor events kan udfolde sig. Dertil mangler Torvet åbenlyst også en fysisk opgradering, men kun i det omfang at Torvets aktivitetskalender kan udfyldes og skabe liv, for Torvet skal designes herefter.

Trafikken på Torvet er ganske tung, hvilket i nærkontakt med blød trafik ikke er gavnlig for Torvet som destination for turister, børnefamilier, eller folk der gerne vil sidde og nyde livet i byen.

Centralhotellet har en central rolle for Torvets fremtid. Den markante bygning har over tiden rummet forskellige funktioner fra hotel til tøjbutik og er i dag en tom kulisser, der skriger på nyt liv. Genåbningen af stueetagen gav anledning til at forestille sig en ny fremtid, og det er igennem afprøvningerne blevet tydeligt at der skal gøres en ekstra indsats for at skubbe på udvikling.

Torvet og gågaden har brug for en plan der prioriterer butikker i relation til byrum og zoner. Vi lærte, at det vil være mere naturligt med en samling af cafeer omkring Torvet, og yderligere

at samarbejde med et highstreet mærke som H&M om at indtage en af bygningerne på Torvet.

Det anbefaler vi

— At der arbejdes videre med organiseringen omkring bymidten via bymidteforum herunder ansættelse af en bymidtekoordinator som kan danne bro mellem opland, bymidteaktører, handelsstandsforeningen, lodsejere og den kommunale forvaltning mv.

— At der skal afsættes midler til afholdelse af kulturelle aktiviteter.

— At der arbejdes med kvalitet og specialitet som forudsætning for et nyt program for Torvet, herunder markeder, events, og et samarbejde med lokale institutioner om at bruge torvet til kvalitetsarrangementer, herunder foredrag, og musik.

— At der indgås forhandlinger med afsæt i Centralhotellet som et nyt socialt mødested, enten som en prøveordning eller en forpagtning.

— At Torvet bliver bilfrit og udformes med ny sammenhængende belægning, beplantning og mobilt byinventar i kombination med forskellige events og opholdsmuligheder.

— At der udarbejdes en detaljeret detailplan for Torvets indhold og tilbud med fokus på placering af ankerbutikker og at der indledes forhandlinger med større butikskæder om en central placering på Torvet. Torvet skal bære præg af specialiteter og cafemiljø.

78

78 procent var meget enige om at torvet skal være
rammen om fælles bytraditioner

Vi Mødes Undet Uret ved banegården

Bymiljø	Det Rustikke bymiljø
Tidsrum	02.11.2018 – 18.11.2018
Besvarelser	43 postkort besvarelser 28 spørgeskema besvarelser fra www.odder.dk

Det ville vi

Ankomsten til Odder by sker for manges vedkommende ad Banegårdsgade/Rådhusgade. I dag er "entreen" sløret og uinteressant, og man opdager ikke, at der ligger en fin bymidte få meter derfra. Det dur ikke – byen skal være synlig og sætte sig spor, når folk kører igennem. Med lukningen af Odderbanen og åbningen af Letbanen, er der skabt helt nye muligheder for at transformere banearealerne og Banegårdsgade til en attraktiv og spændende del af bymidten. Området skal omdannes til et hængsel mellem de eksisterende byfunktioner i den nuværende bymidte inkl. Kvickly området og de kreative og kulturelle iværksættermiljøer øst for banen. Fra at være en barriere skal Banegårdsgade og banearealerne være bindeleddet i en ny og mere sammenhængende bystruktur i Odder bymidte.

Det rustikke miljø omkring Remisen og banearealerne skal fastholdes og der skal etableres et miks af kommunale tilbud og græsrodder / små start ups med kultur og kreativitet som omdrejningspunkt. Der er allerede ting i gang og spillere på banen: et brugerstyret kreativt miljø, der omfatter samarbejde med Pakhuset og Little Culture Club, der tidligere har afholdt koncerter og arrangementer i Remisen. Det er vigtigt, at hele området bibeholder en åben karakter og ikke bygges til med for mange boliger – det skal være et spændende åndehul i byen, og der skal skabes plads til bylivet langs Banegårdsgade.

Afprøvningsplanerne skulle efter planen omfatte tre mindre projekter, men pga. knappe ressourcer og usikkerhed omkring tilladelser endte vi med at gennemføre et projekt: Vi Mødes Under Uret foran banegårdsbygningen. Afprøvningsplanerne skulle markere områdets potentiale i som kunst- og kulturmiljø og samtidig teste muligheden for et iøjefaldende landmark foran banegårdsbygningen:

- Et kunstværk, der vækker opmærksomhed og signalerer liv
- Et mødested for alle generationer
- Et ankomst og afgangssted
- Et fordybelsessted
- Et multifunktionelt sted, der ændre funktion med årets gang
- Et sindbillede på tidens gang

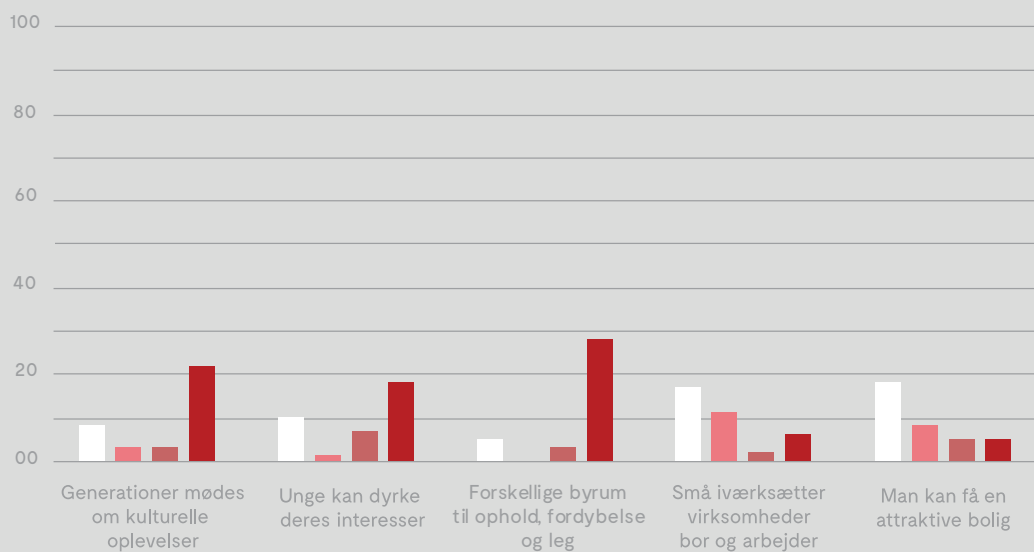
Det gjorde vi

I samarbejde med kunstner Vibeke Rønsbo satte vi gennem etableringen af en markant lysinstallation bogstavelig talt spot på et vigtigt sted i byen, hvor tiden er gået i stå. Samtidig er tiden afgørende i den transitzone, som en banegård er og det er derfor en mulighed for at tænke over, hvad tiden skal bruges til, når man enten opholder sig, passerer igennem, rejser fra eller ankommer til området. På workshops med 5. klasse fra Rathlouskolen og en gruppe voksne fra Odder svarede vi på, hvad tiden betyder for os. Udsagnene blev gennem lysinstallationen projiceret ned på pladsen.

Helt konkret markerede syv sideplinte en 15 meter stor urskive på pladsen foran den gamle banegårdsbygning, hvorpå et gammelt DSB-ur er gået i stå. Vi satte tiden i gang igen med en lysprojektion af uret og sekunderne der

I fremtiden kunne banegårdsområdet blive et sted hvor ...

Personlige besvarelser

Blank

Uenig

Mindre enig

Enig

tikkede. I urskivens centrum blev udsagnene fra workshoppen skrevet frem i lysende skrift. Vi afholdt en åbnings- og en afslutningsevent i forbindelse med installationen.

Pris for afprøvning

53.539,66 kr. ex. moms.

I prisen indgår alle udgifter til afprøvningen, herunder afvikling af events og omkostninger til evaluering. Prisen er ikke inkl. rådgivertimer fra Hele Landet eller timer brugt i regi af Odder Kommune. Prisen inkluderer honorar til underleverandør Studio Mock Up og JetSet lysdesign

Det lærte vi

De 150 deltagere i åbningen gav en klar fornemmelse af, at Odder er en by hvor kunst er noget der samler folk, hvilket er et fint afsæt til at arbejde med kunst og kultureksperimenter i den fremtidige udvikling.

Der er incitament til at afvikle endnu en afprøvning med fokus på kunst, kultur og ungdom i området, når Odder kommune og Letbanen er færdige med mageskiftet og Remisen bliver tilgængelig er det oplagt at teste nye initiativer i området for at sikre erfaringer til udviklingen af området.

Der kører gennemsnitligt 12.000 biler forbi banegårdspladsen i døgnet og der kommer mange bus- og letbanepassagerer igennem området. Det blev igennem afprøvningen tydeligt, at netop det sted repræsenterer Odder for mange mennesker, og det er derfor et markant og vigtigt område som skal vise, hvad Odder er og kan. Et sted hvor tiden ikke er gået i stå, men som pulserer af liv.

I afprøvningsperioden åbnende letbanestrækningen Aarhus-Odder, hvilket giver afsæt for at tænke i et ungdomsmiljø og boliger der kunne tiltrække studerende og iværksættere.

Det anbefaler vi

— At lave endnu en afprøvning der tester et kunst- og kulturmiljø med kreativitet, musik og ungdomsboliger.

— At lave en støjzone, hvor mere rustikke og rå begivenheder herunder natteaktiviteter og udendørskoncerter kan afvikles.

— At dyrke forbindelsen til studiemiljøet i Aarhus, igennem at tilbyde et stærkt og attraktivt ungdoms- og kulturmiljø fremfor at sælge byen på prisbillige boliger.

Legevand ved åen

Bymiljø Det Rekreative bymiljø

Tidsrum 23.09.2018 - 26.09.2018

Besvarelser Ingen besvarelser

Det ville vi

Odder å var engang livsnerven i Odder. I dag er det byens rekreative bagside, noget undertrykt grundet øget planlægning af vejnet og bebyggelse. Odder Å skal derfor synliggøres og aktiveres som et attraktivt og synligt element i byen bestående af forskellige sekvenser som afspejler de forskellige byrum åen løber igennem. Sekvenserne skal have forskellige funktioner og faciliteter.

Afprøvningen skal udfolde og teste de stedbundne potentialer:

— Stemninger og sanser – lyden af åen, frodighed og våde tæer

— Historien – andelstid, vandmølle og kirkestien

— Grønne parkeringslommer og ophold ved åen.

— Fra forside til bagside – Fra byens forside langs gågaden skal der skabe tværgående forbindelser til åen for at understøtte det grønne træk gennem byen

— Fra Fillerup til Norsminde – ved at tynde ud i beplantningen langs åen kan der skabes et sammenhængende stiforløb fra det omgivende landskab og gennem byen – en forbindelse som skal følge åens snoede forløb så tæt på som muligt.

Åen skal kunne anvendes af alle grupper og borgere – det er Odders blå nerve – og den skal derfor kunne danne ramme om forskellige aktiviteter – både tilbagevendende, sæsonprægede og enkeltstående tiltag.

Det gjorde vi

Vi etablerede et mini 'legevand' og byggede en bro med net og et udsædnt net over åen, hvor man kunne lytte til og se på vandet helt tæt på. Det var et ønske om at vise de rekreative muligheder omkring åen, ændre åens karakter fra nedprioriteret bagside til et attraktivt og aktivt element i byen med nye muligheder for ophold og leg.

Til trods for afprøvningens meget korte varighed (den blev ikke godkendt af legepladsinspektøren), var det en stor tiltrækningskraft. De længselsfulde blikke fra børn, der kiggede over afspærringen, fortæller os at der er grobund for en ny afprøvning eller en permanent legeplads over åen.

Pris for afprøvning

29.450,26 kr. ex. moms.

I prisen indgår materiale- og etableringsudgifter til afprøvningen. Prisen er ikke inkl. rådgivertimer fra Hele Landet eller timer brugt i regi af Odder Kommune. Prisen inkluderer honorar til underleverandør Studio Mock Up.

Det lærte vi

Åen kan meget mere end at lede vand igennem Odder. På trods af den korte afprøvningsperiode, viste vi med enkle midler, hvordan leg og afslapning omkring åen, kan være en kickstarter af nye samlingssteder omkring biologi, sport og leg.

Desværre måtte afprøvningen lukke grundet et sikkerhedsspørgsmål. Vi har lært, at når det handler om legepladser og områder udviklet til børn, så er der meget restriktive forhold, som vi skal sikre den rigtige faglige viden omkring allerede i udviklingen af aktiviteten.

A

Det anbefaler vi

— At udvikle åen i sammenhæng med Folkeparken som et rekreativt pusterum i hjertet af Odder, hvor vand leg og læring spiller sammen

— At arbejde med nærheden til vandet og åens rekreative rolle gennem hele byen

— At arbejde med klimasikring og LAR-løsninger i forbindelse med Folkeparken og andre steder i bymidten.

— At skabe en sammenhængende stiforbindelse langs åen, der forbinder byen med landskabet, der omgiver den.

44

44 procent er uenige i, at folkeparken
optager vigtige parkeringspladser.

16 procent er mindre enige, 10 procent er
enige, og 30 procent har svaret blankt

Procesevaluering

Procesevaluering

Processen omkring udvikling af Odder bymidte har været intensiv og har involveret en lang række byaktører fra Odder og opland. Processen forløb i perioden juni – november 2018, hvorefter essensen af processen samles i en byudviklingsstrategi for bymidten. Samtidig er processens resultater afsæt for en ansøgning om åbningstræk mv. til Realdanias 2. call, der har deadline i februar 2019.

Processens faser

Fase 1 – Vi bygger et fælles fundament

Processen startede med at etablere et fælles fundament for opgaven. Der blev opbygget relationer mellem de forskellige aktører, kortlagt eksisterende tiltag og indsatser samt deres udbytte og afdækket, hvor der er behov for forandringer. Derudover blev byens fysiske, sociale og organisatoriske lag kortlagt og analyseret.

På baggrund af fase 1 blev leverance 1 'Det Fælles Fundament' udarbejdet.

Fase 2 – Vi samskaber og udvikler

På baggrund af arbejdet i den første fase, blev der i fase 2 udviklet idéer til konkrete afprøvninger i de fire valgte nedslagsområder. Der blev nedsat en arbejdsgruppe for hver afprøvning, som arbejdede med detailplanlægning af de enkelte afprøvninger.

Fase 3 – Vi iværksætter og tester

I denne fase blev afprøvningerne gennemført. Nogle afprøvninger som events over en eller få dage, andre som fysiske projekter, der har været afprøvet over en længere periode. I forbindelse med alle afprøvningerne har byens forskellige aktører haft mulighed for at evaluere dem. Derudover blev Bymidteforum inviteret til at evaluere processen.

På baggrund af fase 2 og 3 bliver leverance 2 'De fire afprøvninger' udarbejdet.

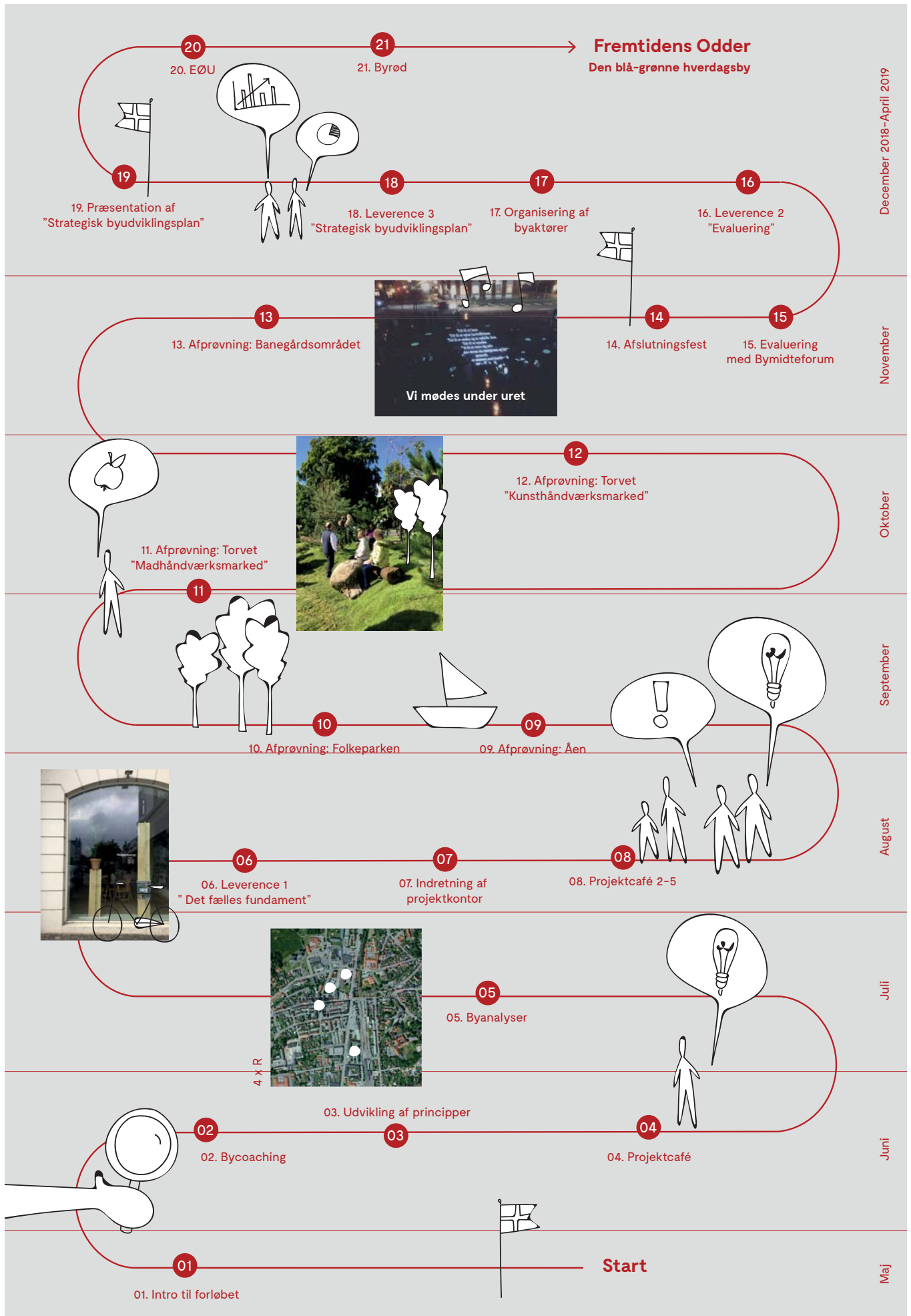
Fase 4 – Vi dokumenterer og evaluerer

Vi har løbende dokumenteret og evalueret afprøvningerne, og på den baggrund udarbejder vi – med input fra Bymidteforum – en række konkrete anbefalinger, scenarier og handlingsforslag for en bæredygtig og strategisk udvikling af byen, herunder også forslag til hvordan arbejdet organiseres.

På baggrund af fase 4 bliver leverance 3 'Strategisk udviklingsplan for Odder Bymidte' udarbejdet.

Fase 5 – Vi tilpasser og færdiggør

Den strategiske byudviklingsplan kvalificeres af Bymidteforum, hvorefter den rettes til og præsenteres for byrådet, der giver deres feedback. Når materialet er justeret på plads, afleveres det ved fasens udgang til videre politisk behandling i Odder Kommune.

Processens aktører

Fra starten har det været hensigten at afprøvningsne skulle gennemføres i en 'samskabende' proces mellem et Bymidteforum, samt kommunens planafdeling og rådgiverne. Processens centrale aktørgrupper har været følgende:

Bymidteforum

Forummet samler en række bymidteaktører, hvoraf mange har været tæt involveret i udvikling af Odder bymidte gennem en lang periode. Bymidteforum består bl.a. af repræsentanter for foreninger, handels-, erhvervs- og kulturlivet i Odder. Bymidteforum har dels været involveret i processen som et samlet forum, og dels som en række arbejdsgrupper omkring de enkelte afprøvnings. Bymidteforum har spillet en afgørende rolle for processens udvikling, og det forventes at forummet i en justeret og præciseret form også kommer til at spille en central rolle for realisering af den strategiske udviklingsplan.

Odder Kommune

Projektet er forankret i Odder Kommune hos en projektgruppe bestående af den tekniske chef og en projektleder fra Planafdelingen samt enkelte adhoc tilknyttede medarbejdere. Der har været nedsat en følgegruppe med politisk deltagelse og deltagelse fra Realdania. Byrådet har desuden afholdt særskilt temamøde med byvandring om den strategiske udvikling af bymidten.

Derudover har flere politikere deltaget i de forskellige workshops og afprøvnings.

Hele Landet

Hele landet har være rådgivere og haft ansvar for den overordnede planlægning af processen samt for planlægning, afvikling og opsamling på hovedparten af processens aktiviteter. I forbindelse med afprøvningsne har Hele Landet haft Studio Mock Up tilknyttet til at varetage den fysiske udformning af afprøvningsne.

Byens aktører

Afprøvningsne har i sig selv fungeret som dialogskabere, og derigennem har flere hundrede borgere været involveret i afprøvningsne og givet deres feedback på dem.

Evaluering af proces og samarbejde

En lang række aktører har således bidraget med en uvurderlig arbejdsindsats i løbet af processen. Alle aktører er gået til arbejdet med personlige forventninger til egen og andres indsats i forhold til samarbejde og kommunikation i løbet af processen og i forhold til bidrag til processens resultater.

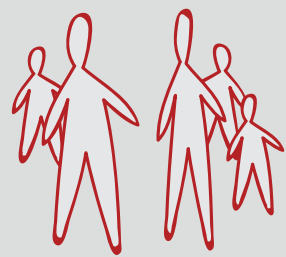
Kortlægning af ressourcer

Ved processens start forsøgte vi at kortlægge ressourcer og forventninger i forhold til samarbejdet i Bymidteforum, men det lykkedes ikke at skabe et brugbart overblik, hvilke primært skyldtes en meget presset tidsplan. Dette har skabt nogle udfordringer og frustrationer i samarbejdet især i forhold til modstridende forventninger om hvem der gør hvad og har ansvar for eksempelvis afprøvningsne.

Vi har haft et særligt fokus på processen og organiseringen omkring den, fordi læringen herfra er vigtig for, hvordan organiseringen omkring bymidten skal se ud i fremtiden. Derfor har vi gennemført en procesevaluering sammen med Bymidteforum og Odder kommune. Herunder beskrives evalueringen og læringen omkring tre temaer:

- Samarbejde
- Kommunikation
- Resultat

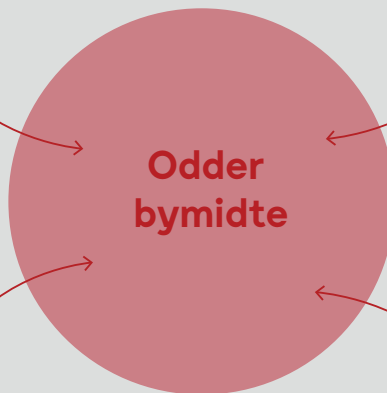

Rådgivere

Håndværker

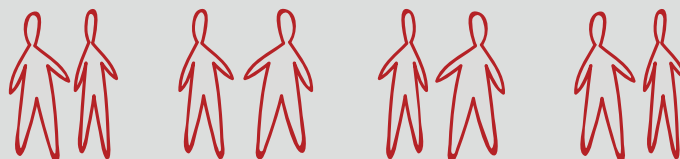
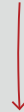
Odder
bymidte

Odder Kommune

Bymidteforum

Arbejdsgrupper

Evaluering af samarbejdet

Generelt har der været stort engagement og tilfredshed med samarbejdet hele vejen rundt, men der er nogle centrale udfordringer, som det vil være afgørende at få løst i forhold til det fremtidige samarbejde omkring bymidten. Mængden af de kommunale ressourcer, der har været til rådighed, har været for få, i forhold til ambitionsniveauet fra borgere såvel som projekt-, styre- og følgegruppe. Den andet er forventningsafstemningen mellem byaktørerne, kommunen og rådgiverne. Nogle bolde blev simpelthen ikke grebet, og nogle blev greb tilfældigt hvad de kunne, selvom det ikke var deres ansvar.

Endelig har tiden og ressourcerne set i forhold til opgaverne været for knappe, hvilket primært skyldes Realdanias deadline i februar 2019 for 2. call. Dette har betydet begrænsninger i forhold til samskabelsen med byaktørerne.

Her følger en kort opsamling på inputtet fra Evalueringsworkshoppen.

Anbefalinger

- Aktiver de kommunale institutioner og udvid Bymidteforum.
- Afsæt flere medarbejderressourcer fra Odder kommune.
- Opbyg et overblik over aktørressourcer og behov fx. i form af en aktørbank. Dette kræver 1:1 interview med aktørerne.
- Opret et Ja-kontor eller et projektkontor som et stærkt bindeled til aktører der gerne vil bruge byens rum.
- Nedbryd siloer i byen og kommunen, samarbejd på tværs og hold gryden i kog.

De lokale aktører har haft vilje, tålmodighed og vist stort engagement i udviklingsprocessen og alle har gjort sig umage med at få afprøvningsne til at lykkes.

Der har generel været nysgerrighed og positiv indstilling hos de forskellige aktørgrupper og folk har udtrykt glæde ved at mødes på tværs med ligesindede.

Der har været stor lokal opbakning også fra erhvervs- og handelslivet, når de blev direkte inviteret. Fx. har vi fået sponsoreret forskellige ting i forbindelse med afprøvningsne.

Nogle af de lokale aktører udtrykker, at den stramme tidsplan har givet et højt energiniveau og et stort engagement hos de lokale aktører, hvilket er godt ift. involvering af Køb Odder og andre professionelle aktører.

Kommunens projektleder har lagt et uvurderligt arbejde i projektet og benævnes som en "lokal kommunal superhelt". Samarbejdet med oplandet har været meget givende, og vist at Odder samlet set har meget kvalitet at byde på. Mange lokale borgere har været gode til at åbne deres netværk op til stor gavn for projektet, da vi har kunne trække på de helt rigtige kræfter i forhold til de forskellige opgaver. Rådgiverne får anerkendelse for sine forskellige oplæg og måde at samarbejde på.

Odder kommune skulle have haft flere hænder til at løse opgaven og støtte samarbejdet med byens aktører. Fx. har borgerne ikke den store gennemslagskraft overfor sponsorer eller ressourcer til kontinuerlig kommunikation.

Sammensætningen i Bymidteforum: Der har manglet opbakning og samarbejde med flere vigtige aktører fx. skole, børnehave, gymnasier og erhvervslivet. Samtidig virkede det som om vi tabte Køb Odder undervejs.

Der har været uklarhed omkring de frivillige aktørers indflydelse og ansvar. Projektgruppen håbede på ambassadørskab fra starten, men det kom først tilsidst. Derfor har det været svært som frivillig at binde sig ift. hvor meget tid man vil og kan bruge på projektet og de kompetenceskemaer der blev forsøgt benyttet i starten dueede ikke.

Tidspresset for afprøvningsne har været for voldsomt. Der har ikke været tid til at bygge relationerne op, og finde fælles fodslag. Der manglede overblik og koordinering mellem de forskellige afprøvningsne og overgangen fra ideudvikling til praktiske afprøvningsne blev lidt forhastet. Der var fx. uklarheder omkring udvælgelsen af afprøvningsne og fordeling af midlerne og udvælgelsesprocessen har været for presset. Pga. tidspresset blev der ikke tale om en fuldt udfoldet samskabende proces.

Evaluering af kommunikation

I starten af processen var der stort fokus på kommunikationen og på, at kommunen skulle lave en kommunikationsstrategi, der formidlede projektet bredt ud gennem pressen og kommunens hjemmeside. På grund af tidspresset og de mange andre opgaver i udviklingsarbejdet blev den udarbejdede kommunikationsstrategi ikke fuldt operationaliseret og set i bakspejlet viste strategien sig at blive mere alternativ med afprøvningsne som det allervigtigste kommunikationsmiddel. Formidlingen af de enkelte afprøvningsne har givet os vigtige erfaringer omkring hvad der fungerer og hvad der ikke gør. Herunder følger nogle af læringspointerne.

Der var helt tydeligt et behov for en kommunikationsstrategi, vi er blevet udfordret af både

Nogle principper for hvilken kommunikation vi kan

Anbefalinger

- Opret en hjemmeside/ platform der er let at vedligeholde med et samlet overblik over hele projektet, herunder en fælles aktivitetskalender
- Action speaks louder than words: fasthold metoden med afprøvningsne, fysiske infotavler og evalueringer
- Giv de centrale aktører et fælles kommunikationskursus, så de er godt rustede som aktive ambassadører
- Brug filmmediet i kommunikationen; brug video og YouTube
- Tag en byven under armen: Bymidteforum skal bruge deres netværk til at få flere med

Der har trods de forskellige udfordringer været en behagelig tone mellem projektets forskellige aktører gennem hele processen. Projektets opstart på Rådhuset og den efterfølgende ByCoaching lagde et positivt fundament for kommunikationen.

I kommunikationen udadtil har kombinationen af traditionelle medier og sociale medier fungeret rigtig godt.

Facebook opslagene har virket, hvilket fremgår af de statistikker vi har på reach og delinger mv. Den kontinuerlige brug af de sociale medier har sat gang i debatten og "vandrørene" og trukket folk til arrangementerne. Borgerne har været gode til at dele informationer i deres netværk.

Afprøvningsne har generelt skabt god presse og bred debat omkring byens udvikling også blandt borgere, der normalt ikke deltager.

De fysiske infotavler med den løbende formidling har været velfungerende og kombineret med de forskellige events, hvor vi var i 1:1 kontakt med borgerne har det givet en meget høj svarprocent på vores forskellige spørgeskemaer.

Den eksterne kommunikation har ikke været slagkraftig nok, vi er ikke nået helt bredt ud i den skriftlige kommunikation. Projektets synlighed kunne være større, det er endnu ikke den folkesag, som Bymidteforum stræber efter, at det bliver.

Den lokale presse, har ikke prioriteret at skrive om så meget om projektet og møde op til afprøvningsne, som vi kunne ønske. På de sociale medier og kommunens hjemmeside, har tonene til tider, været negativ i ift. selve projektet og afprøvningsne, men aktiviteten her har været lille.

Internt i projektet kunne målene og delmålene med afprøvningsne have været tydeligere, så havde deltagerne bedre kunnet kommunikere pilotprojekterne og påtage sig ambassadørrollen. Der burde have været en mere åben og inddragende kommunikation omkring de økonomiske midler til afprøvningsne og fordelingen af dem.

Indimellem har der været lidt for meget fokus på "det de andre bør gøre" og det har ikke været produktivt for samarbejdet. Nogle af aktørerne har måske haft en forventning om et "quickfix" og det har medført utålmodighed ift. de andres – fx kommunens- og erhvervslivets indsats. Det er vanskeligt at finde frem til den rette information. Mens nogle efterspørger mere information udtrykker andre en mæthedsfornemmelse.

Evaluering af resultaterne

Der er generelt stor tilfredshed med resultatet af processen og afprøvningerne. Alle involverede er glædeligt overraskede over den effekt afprøvningerne, især Folkeparken har haft på byens brugere og hvor mange der har givet sig tid til at komme med skriftligt feedback. Der er enighed om, at "Strategisk aktionsplanlægning" som metode er meget virkningsfuld og vedkommende uanset om feedbacken er positiv eller negativ den får befolkningen til at tage stilling og frem for alt er den synlig og resultatskabende. Derfor er det en metode, som Odder gerne vil bruge fremover i en tilpasset form.

Anbefalinger

- Gennemfør færre, mere ambitiøse og længerevarende afprøvninger ad gangen
- Fokuser på kvalitet fremfor kvantitet i afprøvningerne
- DER SKAL RYKKES – Byen trænger til aktion
- Tydeliggør hvilke erfaringer og viden, der skal høstes i forhold til den overordnede strategi og de udfordringer og muligheder pilotprojektet skal teste

Selve afprøvningsmetoden har betydet, at folk tager stilling til deres by og giver deres meninger til kende på en positiv måde. Især Folkeparken har været en øjenåbner, der har skabt bred enighed i byen om værdien af en grøn forbindelse mellem det Robuste miljø ved Kvickly og den raffinerede, gamle bymidte med specialbutikkerne. Også festen på Centralhotellet var en stor succes, der viste potentialet i at "få tændt lyset" i hotellet igen og gøre det til et samlende mødested i byen.

Vi har fået valuta for pengene og sammen nået meget på en kort tid. Det har været givende at komme ud og arbejde med fysiske udfordringer og bymiljøer og få "fingrene ned i mulden". I den kommunale forvaltning har man høstet værdifulde erfaringer med håndteringen af midlertidige projekter på tværs af afdelinger. Herunder hvilke type af tilladelser, der kræves og hvilke ressourcer, der skal afsættes for at kunne realisere afprøvningsne.

Selve rammen som et projekt under Hovedby kampagnen, har givet flere udfordringer især tidspresset og den årstid – efterår–vinter, vi har måttet gennemføre afprøvningsne i har ikke været optimale for resultaterne. Tidspres og knappe ressourcer ift. ambitionsniveauet (6 nedslagspunkter – 4 afprøvningsne) har betydet, at vi ikke har haft mulighed for at gøre alle afprøvningsne helhjertet.

Restriktioner ift. midlertidige afprøvningsne har betydet, at indsatsen ved åen måtte lukkes ned, inden den var kommet i gang.

Erfaringerne med Folkeparken skruede forventningerne helt op ift. de følgende afprøvningsne ikke mindst Torvet. Derfor kunne vi spore en vis skuffelse over, at afprøvningsne på Torvet var eventbaserede og ikke fysiske. Det betød også, at fjernelsen af trafikken og parkeringen ikke blev erstattet af et attraktivt byrum.

Anbefalinger

Anbefaling til åbningstræk og ny afprøvning

Det er vigtigt når en strategisk udviklingsplan iværksættes at vi tager afsæt i det rigtige åbningstræk, et åbningstræk som eksemplificerer metoder, og principper.

De såkaldte åbningstræk skal være særligt strategiske for hovedbyernes udvikling og fungere som løftestang for igangsættelse af flere af udviklingsplanens projekter.

Med afsæt i de gennemførte afprøvninger anbefale vi den grønne forbindelse - Folkeparken - mellem det Robuste bymiljø ved Kvickly og det Raffinerede bymiljø ved Torvet som åbningstræk for udviklingen af Odder bymidte. Desuden foreslår vi, at der arbejdes videre med udviklingen af det raffinerede miljø ved Torvet samt rustikke miljø ved banegården i form af nye afprøvninger med samme ambitionsniveau som Folkeparkens.

Folkeparken som blå-grønt bindeled

Afprøvningen af en grøn forbindelse mellem Kvickly-området og den gamle bymidte, har som beskrevet mødt stor opbakning hos langt de fleste borgere og gæster i Odder. Politikerne har gennem længere tid diskuteret, hvordan man kunne få de mange handlende hos Kvickly til at bevæge sig over i gågaden og handle videre der. Hidtil er debatten strandet på spørgsmålet om P-pladser, men den fysiske afprøvning med Folkeparken har givet byen fælles erfaringer med, hvad man kan få ud af et grønt byrum i hjertet af byen.

På baggrund af evalueringerne og de positive reaktioner fra politisk side, mener vi, at netop Folkeparken vil være det åbningstræk, der kan skabe bred enighed og glæde i byen og som samtidig favner flere elementer i den strategiske udviklingsplan:

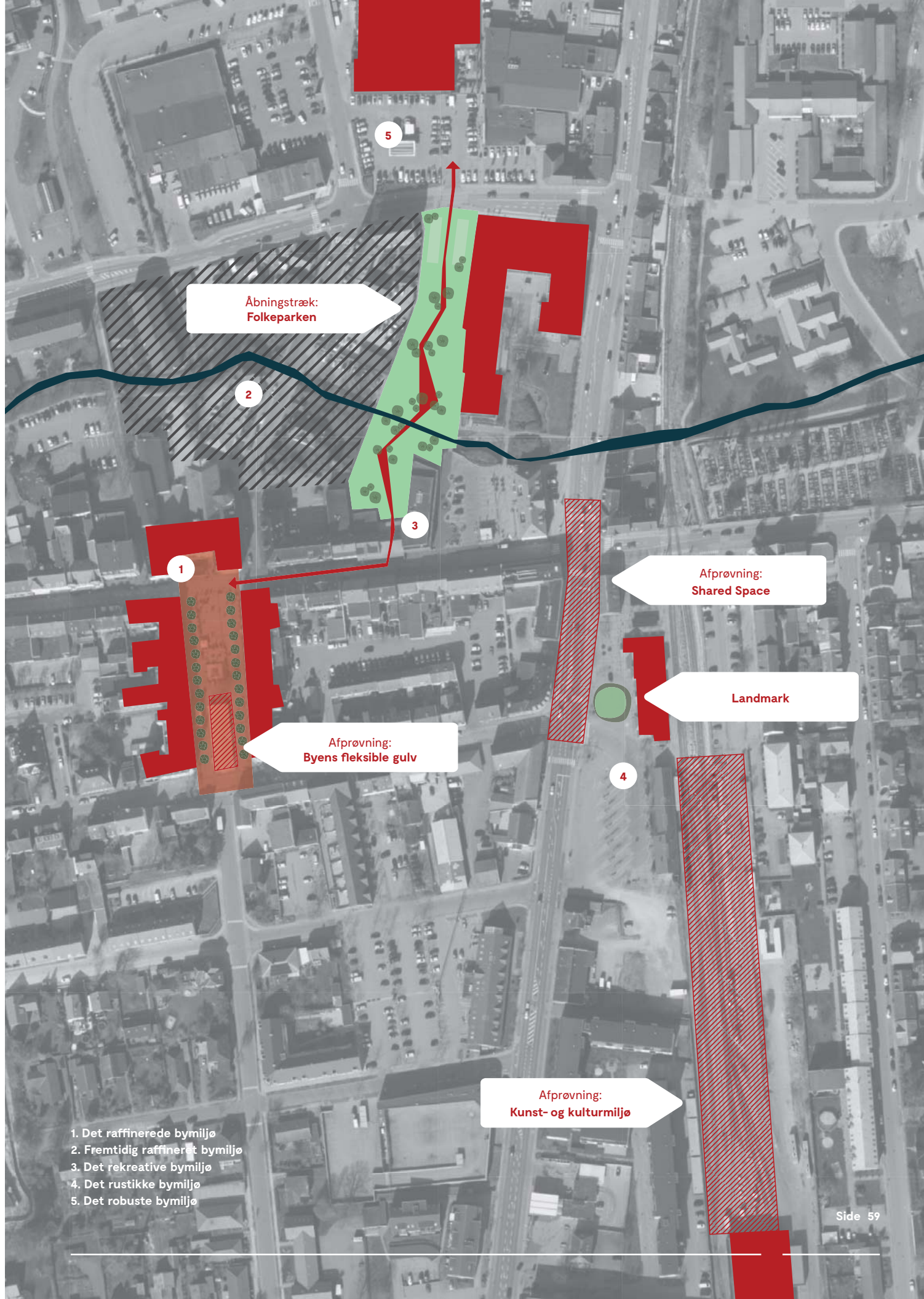
Dels er parken en realisering af det Rekreative miljø langs åen, der i en endelig form vil kunne indeholde et blå element som en del af klimasikringen af bymidten. Dels kommer

parken til at forbinde to af de øvrige mikro bymiljøer; det robuste miljø ved Kvickly og det Raffinerede ved Torvet og gågaden.

Endelig ligger parken centralt i forhold til det potentielle byudviklingsområde, der ligger vest for Åbygade mellem Nørregade og Rosensgade. Dette område bør ses i sammenhæng med det raffinerede miljø i den gamle bymidte, og supplere Rosensgade og Torvets tilbud med mere pladskrævende Highstreet butikker. Her tror vi, at den blå-grønne folkepark vil kunne fungere som løftestang for udvikling af området og tiltrækning af investorer.

Folkeparkens udformning

Erfaringerne fra afprøvningen viser, at Folkeparken først og fremmest har fungeret som et attraktivt og velbesøgt, ikke-kommersielt, grønt byrum. Hvis målet om at trække kunder fra Kvickly til Torvet for alvor skal nås, er det nødvendigt, at udvide parken til den gård, der ligger i umiddelbar forlængelse af afprøvningsområdet, vest for åen. Ved opkøb af en af de ejendomme, der ligger ud

Åbningstræk:
Folkeparken

Afprøvning:
Shared Space

Landmark

Afprøvning:
Byens fleksible gulv

Afprøvning:
Kunst- og kulturmiljø

- 1. Det raffinerede bymiljø
- 2. Fremtidig raffineret bymiljø
- 3. Det rekreative bymiljø
- 4. Det rustikke bymiljø
- 5. Det robuste bymiljø

mod Rosensgade vil man kunne etablere en direkte forbindelse til gågaden og Torvet. Illustrationen på side 59 viser principperne for udformningen af parken. Det er en forudsætning for realiseringen af Folkeparken, at der findes erstatningsparkeringspladser for dem, der nedlægges ved Rådhuset og at parken udformes som en del af klimatilpasningen langs åen. Klimatilpasningen læner sig også op af ønskerne for udviklingen af Odder Å.

Ny afprøvning ved Torvet

Vi har i Bymidteforum diskuteret, hvilke fremtidsperspektiver vi ser for detailhandlen i de mindre byer. Vil internettet helt overtage handlen i fremtiden eller er der en chance for at bevare de fysiske butikker som en del af livet i byen. Med visionen om Odder som en "rigtig by" satser vi på det sidste; at vi kan lykkes med at bevare og udvikle handlen i den gamle bymidte, men det kræver mere end nye belægninger og et bilfrit torv!

De tre afprøvninger ved torvet har vist, at ideen om at udforme Torvet som byens raffinerede, fleksible gulv og udstillingsvindue for byens og oplandets specialiteter er holdbar. Torvet og de omkringliggende bygninger rummer store udviklingspotentialer for at skabe et byrum med et højt indholdsmæssigt og arkitektonisk kvalitetsniveau. For at kunne omsætte potentialerne til et levende og bæredygtigt bymiljø, har vi imidlertid brug for at involvere flere aktører, ikke mindst handelslivet omkring gågaden og Torvet både de stationære og de mobile handlende. Vi har brug for at undersøge, hvordan butikkerne 'orkestreres' langs gågade og torv, så brugerne tiltrækkes, får en god oplevelse og inspireres til at blive lidt længere og at komme igen. Vi har også brug for at foretage nogle forsøg med den fysiske indretning af et helt bilfrit torv og endelig vil vi gerne involvere nogle inspiratorer omkring udviklingen af en forretningsmodel

for en kombineret restaurant og bystue i Centralhotellet. Derfor anbefaler vi, at der bruges mellem 250.000–300.000 kr. på en mere ambitiøs og længerevarende afprøvning på Torvet.

Afprøvning af det Rustikke bymiljø ved Banegården

Helt fra starten har vi haft fokus på de potentialer som banearalerne rummer i det øjeblik letbanen får remise et andet sted og Odder Kommune lykkes med at erhverve arealerne. Pga. af de begrænsede ressourcer og den uafklarede situation omkring fremtidige ejerforhold besluttede vi tidligt i processen, at vi ikke ville bruge meget krudt på afprøvninger her, selvom området er helt centralt for det cirkulære hovedgreb, der skal binde bymidten sammen på tværs af Banegårdsgade. Den gennemførte afprøvning med lysinstallationen foran banegårdsbygningen satte spot på stedet og dets potentiale for at skabe et rustikt kunst- og kulturmiljø for alle aldre.

I mellemtiden er vi kommet nærmere en afklaring omkring områdets fremtidige muligheder, og ideen om, at samle en række kunst- og kulturtilbud i og omkring den forladte remise suppleret med ungdomsboliger har vundet bred opbakning. Derfor anbefaler vi, at der findes midler 300.000–350.000 kr. til at gennemføre en længerevarende og ambitiøs afprøvning af et fortættet og rustikt kulturmiljø koblet på et forsøg med at omdanne 15m af Banegårdsgade (mellem Rådhuset og Holsteinsgade) til shared space. Endelig anbefaler vi, at der søges midler (fx Statens Kunstfond) til at udvikle et landmark foran banegårdsbygningen med udgangspunkt i Vibeke Rønsbos ideer til en kunstinstallation på stedet, en installation der opfordrer til samvær i transitområde.

*Udvikling af
Odder Bymidte*

